

Tereza Š.

Tereza vedla rozhovor se svojí babičkou a kladla zhruba tyto otázky:

- Mohla bys na začátek říci, kolik Ti bylo v osmdesátých letech, kde jsi žila a bydlela, kde jsi byla zaměstnaná, a tak?
- Řešili jste doma politické záležitosti?
- Věděla jsi o demonstracích v roce 1989? Odkud?
- Psalo se nebo mluvilo o policejní brutalitě?
- Věděla jsi pře Sametovou revolucí něco o Havlovi?
- Dostala se k Tobě domů petice „Několik vět“?
- Jak sis myslela, že události toho roku skončí?
- Jak se na Sametovou revoluci díváš dnes?

Do výstupu je však nenapsala, neboť se jí více líbilo sepsat vzpomínky svojí babičky souvisle:

Jméno: M. Š.

Místo původu: Proseč

Věk: 68

Vzdělání: vyučená švadlena

„S komunisty jsme měli rozpory už dřív. Přátelili jsme se s němci. Jezdili sem na návštěvy a vozili dědovi časopisy, protože se učil německy. Komunisté k nám několikrát přišli a prohledávali naše věci. Jednou jsem dokonce viděla fotky, jak sedíme v kavárně. Byla to doba, kdy se každý bál. Nevěděli jsme, kdo na koho donáší.

V době sametové revoluce jsme byli stále v Chrudimi. Mladší syn studoval na vysoké škole v Praze, vše měl z první ruky. Nikdy ale nestávkoval a ani nedemonstroval, protože měl rodinu. Bál se o svého syna. Starší syn se také ničeho neúčastnil, rodinu měl také a hodně cestoval. My jsme navštěvovali různé meetingy. Pan Kudrnáč byl hlavní řečník proti komunismu. Často tam chodili lidé a křičeli, ať se rozejdeme, že není pravda, co se stalo. Jedni takový bydleli hned nad námi. V Transportě byli stávky na podporu studentů. Někdy sem přijeli a vyprávěli, jak to v Praze probíhá. Doma jsme politické záležitosti řešili v jednom kuse, žili jsme tím. Sledovali jsme média a doufali v dobu, kdy nebudeme muset mít strach. Moc jsme tomu nevěřili. Myslím, že Palacha je hrozně škoda, škoda jeho života. Měl se dožít toho, za co bojoval. Jeli jsme mu zapálit svíčku na hrob, později ho komunisté vykopali a převezli, nikdo nevěděl kam. Nelíbilo se jim, že je uctíván. Nikde se o policejní brutalitě mluvit a ani psát nemělo. Lidé měli strach se projevovat. Vše se cenzurovalo a vysílali se jen ruské, české a slovenské filmy. O chartě 77 a několika větvách jsme věděli. Nepodepsali jsme to, jelikož se to k nám ani nedostalo, kdyby ano, určitě bychom se podepsali. Demonstrace byly jen ve větších městech. Vždy byly rozehnány a to i násilně. Jméno Havel jsme znali, ale spíš jako spisovatel nebo disident. V médiích byl označován za kriminálního. Věřili jsme v dobrý konec. Lidé nevěděli komu věřit. Zjistili jsme, že náš bratranec donášel. Nejprve jsme se smířili s tím, že se nedá nic dělat. Jsme hrozně šťastní. Ti lidé, co se obětovali, to dokázali, stálo to za to. Je škoda, že se toho nemohli dožít. Věříme, že se lidé poučili, ale je hrozné koukat se na to, jak je stále někdo volí.“